

Nærings- og fiskeridepartementet

NOU 2014:11 Konkurranseskiløremnda

Det vises til departementets høringsbrev med frist for å inngi høringsvar 11.2.2015.

Utvalget har i utredningen beskrevet og vurdert flere ulike modeller for administrativ klagebehandling av vedtak truffet av Konkurransetilsynet. Videre har utvalget gjennomgått ulike problemstillinger knyttet til etterfølgende domstolskontroll så som; tvunget verneting, reduksjon av antall instanser ved direkte anke til lagmannsretten eller begrensinger i adgangen til å anke sakene inn for lagmannsretten, administrativ klage som prosessforutsetning og bruk av fagkyndige meddommere. Utvalget har også flere steder i utredningen fremhevet viktigheten av en rask overprøving av Konkurransetilsynets vedtak frem til en rettskraftig avgjørelse.

Til bruk for departementets vurderinger av ulike spørsmålene som er reist i anledning etterfølgende domstolskontroll ønsker Domstoladministrasjonen (DA) å bidra med enkelte faktaopplysninger knyttet til domstoler og saksbehandlingstider.

Stortinget har fastsatt mål for saksbehandlingstiden i domstolene innenfor ulike kategorier saker. Stadig flere tingretter og ingen av lagmannsrettene er innenfor disse målene. Enkelte sakstyper skal også i henhold til lov prioriteres, eksempelvis straffesaker med tiltalte under 18 år og sivile saker som angår barn. Saker etter konkurranseloven er ikke en sakstype som er prioritert etter lov eller spesielle mål fastsatt av Stortinget.

I tabell 1 og tabell 2 er tall over de ulike lagmannsrettene saksbehandlingstid i henholdsvis anke over sivil dom fra tingretten og der lagmannsretten behandler en sak i første instans. Tallene er angitt i måneder og er rene gjennomsnittstall som også omfatter saker som er trukket, avvist eller av andre grunner ikke kommet til hovedforhandling/realitetsavgjørelse og dermed trekker gjennomsnittstallet ned. En uformell henvendelse til Borgarting lagmannsrett viser eksempelvis at saker som kom inn medio januar 2015 berammes til september/oktober 2015.

Tabell 1: Anke over sivil dom – gjennomsnittlig saksbehandlingstid i måneder

Anke sivil dom	2010	2011	2012	2013	2014
Agder	5,2	4,8	4,8	5,8	5,3
Borgarting	7,3	8,6	9,3	9,9	8,8
Eidsivating	4,0	3,8	4,4	4,8	5,5
Frostating	4,7	4,7	5,1	5,5	5,1
Gulating	6,3	7,7	8,3	6,8	6,8
Hålogaland	3,8	4,0	4,2	3,9	4,2

Tabell 2: Førsteinstansbehandling i lagmannsretten – gjennomsnittlig saksbehandlingstid i måneder

Førsteinstanssak	2010	2011	2012	2013	2014
Agder	8,3	6,1	6,8	6,9	6,7
Borgarting	9,2	12,1	14,1	14,1	11,0
Eidsivating	5,1	7,1	6,5	6,1	9,0
Frostating	6,6	6,0	6,7	6,7	8,2
Gulating	9,2	8,7	9,1	10,3	9,3
Hålogaland	6,0	5,1	3,0	6,6	5,5

Vi ser at det kan være gode grunner til å innføre egne vernetingsregler, slik utvalget har gjort nærmere rede for i punkt 8.5.3.5. DA mener imidlertid at det kan være grunn til å se på om andre domstoler enn Oslo tingrett/Borgarting lagmannsrett er aktuelle.

Eksempelvis er Nedre Romerike tingrett på Lillestrøm en av Norges største tingretter og har en saksbehandlingstid som i liten grad skiller seg fra Oslo tingretts. Ankeinstansen er Eidsivating lagmannsrett på Hamar, som har en betydelig kortere saksbehandlingstid enn Borgarting lagmannsrett innenfor de aktuelle sakstypene. Det er god adkomst til begge disse domstolene i form av vei og jernbane, samt fra Gardermoen flyplass for det tilfelle at parter/vitner ikke er hjemmehørende på Østlandet. Vi ser for øvrig i 8.5.3.8 at utvalget foreslår at søksmål rettes mot staten ved Konkurransetilsynet.

Utvalgets flertall (alle med unntak av lederen) foreslår en uavhengig klagenemnd basert på modell 2. En slik modell ser etter vårt syn ut til å møte de ulike hensyn og behov som særpreger konkurransesakene på en god måte. DA registrerer at utvalgsleder har enkelte innsigelser mot en klagenemnd basert på modell 2. Slik vi forstår innsigelsene er disse særlig knyttet til at en uavhengig klagenemnd er foreslått å kunne overprøve Konkurransetilsynets vedtak om overtredelsesgebyr, en reaksjon som anses som straff i EMKs forstand, og forholdet til de ordinære domstolene.

Det er mulig at innsigelsene kan møtes ved en modifisering av modell 2 ved at det skilles mellom den rettslige overprøvingen av klagenemndas avgjørelse om overtredelsesgebyr og klagenemndas øvrige avgjørelser, uten at vi kan se at utvalget har vurdert dette.

Domstolskontroll av klagenemndas vedtak i andre saker enn overtredelsesgebyr kan skje ved førsteinstansbehandling i lagmannsretten slik som forutsatt av utvalgets flertall. Domstolskontroll av klagenemndas avgjørelse om overtredelsesgebyr kan imidlertid skje ved førsteinstansbehandling i tingretten, eventuelt i kombinasjon med særlige regler om begrensninger i ankeadgangen. Vi forutsetter da at administrativ klagebehandling er en prosessforutsetning.

Anke over sivile tingrettsdommer siles etter de alminnelige silingsreglene i tvisteloven § 29-13 annet ledd. En begrunnet silingsavgjørelse er en overprøving i EMKs forstand, noe som innebærer at retten til overprøving i to rettsinstanser er oppfylt. Det vises til Høyesteretts storkammeravgjørelse inntatt i Rt-2009-1118 og Prop. 141 L (2009-2010) s. 29 flg. om (nytt) tredje punktum i bestemmelsens femte ledd. Det er mulig at lagmannsretten vil se hen til behandlingen av en uavhengig klagenemnd og av tingretten ved vurderingen av om en anke skal nektes fremmet i en sak om overtredelsesgebyr.

Vi finner det vanskelig å uttale oss om ressursbehovene i domstolene som eventuelle endringer vil kunne medføre. Antallet søksmål fremstår som usikkert og er avhengig av valg av modell og innretning av den rettslige overprøvingen. DA vil likevel fremheve at det er viktig at domstolene til enhver tid tilføres de ressurser som er nødvendig for en god og effektiv saksbehandling som også tilfredsstillende kravene til rettsikkerhet.

Dersom departementet har behov for flere opplysninger knyttet til domstolene, kan saksbehandler kontaktes på e-post benedicte.aas@domstol.no eller pr. telefon 73 56 70 57.

Med hilsen

Solveig Moen
avdelingsdirektør

Benedicte Aas
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.